

Till
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 10 februari 2016

Remiss: Gestaltad livsmiljö (SOU 2015:88) Ku2015/02481/KL

Fastighetsägarna har givits möjlighet att inkomma med synpunkter på rubricerat betänkande.

Allmänna synpunkter

Fastighetsägarna anser att det krävs en diskussion om för- och nackdelar med att fortsatt hålla ihop arkitektur, form & design och om det är rätt väg framåt för en ny svensk arkitekturpolitik. Ur Fastighetsägarnas perspektiv är det betydligt viktigare för samhällets utveckling och samhällsbyggandet om arkitekturfrågor främst hanteras tillsammans med samhällsbyggnadsfrågor än som nu med frågor om form och design. Fastighetsägarna bedömer att arkitektur har närmre behörighet med ekologisk, social och ekonomisk hållbar samhällsbyggnad där stadsbyggnad, bostadsbyggande, hälsa, transport- och infrastrukturfrågor etcetera diskuteras. Att arkitekturfrågor och gestaltad livsmiljö sorterar under kulturdepartementet och i huvudsak avhandlas på tidningars kultursidor hämmar arkitekturen. Så länge arkitektur främst betraktas som en kulturfråga kommer arkitekturen att ha svårt att fullt integrera sig med frågor om samhälls- och stadsplanering/byggande, konstruktion, infrastruktur, fastighets och byggproduktion etcetera. Vi menar självfallet inte att det inte skulle finnas några beröringspunkter mellan arkitektur och form- & design men vi är övertygade om att arkitektur mer tjänar på att samordnas med frågor om hållbar utveckling, klimat och resurser, teknisk utveckling, urbanisering, staden och landsbygdens utveckling samt boende.

Fastighetsägarna vill särskilt lyfta fram utredningens förslag om behov av förändringar av regler på plan- och byggområdet i syfte att främja innovativt byggande. Fastighetsägarna instämmer i att regeringen bör utvidga anslaget till innovativt byggande till att gälla alla kategorier av bostadsbyggande och att det också avsätts särskilda medel för spridning och implementering av resultat. Att samhällsbyggnadsbranschen behöver en mer tillåtande syn på dispens i experimentsyfte för testmiljöer har branschen genom IQ Samhällsbyggnad påtalat vid upprepade tillfällen. Senast i ett inspel till kommande forsknings- och innovationsproposition.

Specifika kommentarer på betänkandet

Fastighetsägarnas kommentarer hänför sig enbart till utredningens förslag och ej till olika bedömningar utredningen gjort.

Förslag: Nuvarande nationella mål för arkitektur-, form- och designpolitiken föreslås upphöra att gälla och ersättas av nya mål

Fastighetsägarnas kommentar: De föreslagna nya målen förefaller vara koncentrerade till att i huvudsak handla om arkitektur och hållbart samhällsbyggande vilket ger stöd åt Fastighetsägarnas allmänna synpunkter att låta arkitektur närma sig hållbart samhällsbyggande.

Förslag: Utredningen föreslår att Statens centrum för arkitektur och design (Arkdes) ombildas till Myndigheten för Gestaltad livsmiljö.

Fastighetsägarnas kommentar: Fastighetsägarna ser hellre en myndighet som ansvarar för hållbar samhällsbyggnad inklusive arkitektur. Se inledande kommentar om att arkitektur inte främst är en kulturfråga. Se vidare Fastighetsägarnas svar angående tidigare remitterat förslag om att inordna Arkdes under Moderna Museet.

Förslag: Befattningen riksarkitekt skapas

Fastighetsägarnas kommentar: Fastighetsägarna är tveksamma till inrättandet av en riksarkitekt. Fastighetsägarna delar inte utredarens syn kring behovet av en riksarkitekt.

Förslag: Tillskapande av fond för exportfrämjande insatser.

Fastighetsägarnas kommentar: Fastighetsägarna avstår från att kommentera.

Förslag: Vissa statliga myndigheter ska ha ett särskilt ansvar att verka för kvalitet inom arkitektur, form och design och ska ta fram särskilda program för området.

Fastighetsägarnas kommentar: Fastighetsägarna tillstyrker att vissa myndigheter ska verka för kvalitet inom arkitektur och hållbar samhällsbyggnad. Form och design bör särskiljas.

Förslag: Vissa myndigheter ska få i uppdrag att utarbeta vägledning och i övrigt ge stöd till utveckling av kommunala program för arkitektur, form och design.

Fastighetsägarnas kommentar: Dagens planprocess är både utdragen och kostsam. Bland annat då kommuner tenderar att vara överdetaljerade i planskedet, inte sällan genom så kallade gestaltningsprogram. Det är viktigt att kommunala program för arkitektur hamnar på relevant detaljeringsnivå och att tillämpningen av dem sker effektivt. En allt för hög grad av kommunal detaljstyrning bör undvikas.

Förslag: Utredningen föreslår ett statligt stöd till systemet med så kallade wild card med syfte att öka mångfalden.

Fastighetsägarnas kommentar: Fastighetsägarna är tveksamma till statligt stöd för sk wild cards. Fastighetsägarna välkomnar ökad mångfald, men om statliga medel ska påverka marknaden bör det ske med yttersta försiktighet och med bibehållen kvalitet samt att konkurrensfrågorna beaktas.

Förslag: Utredningen föreslår att vissa forskningsaktörer och andra som forskar kring frågorna bör få utökad stöd för att utöver detta utveckla forskning med inriktning på samhällsutveckling utifrån perspektivet gestaltad livsmiljö.

Fastighetsägarnas kommentar: Fastighetsägarna tillstyrker detta med tillägget att perspektivet bör vara hållbar samhällsbyggnad inklusive arkitektur.

Förslag: Utredningen föreslår en särskild forskningsutlysning för området.

Fastighetsägarnas kommentar: Fastighetsägarna tillstyrker detta med tillägget att perspektivet bör vara hållbar samhällsbyggnad inklusive arkitektur.

Förslag: Utredningen föreslår vissa förändringar av regler på plan- och byggområdet i syfte att främja innovativt byggande. Regeringen bör utvidga anslaget till innovativt byggande till att gälla alla kategorier bostadsbyggande och att särskilda medel för spridning och implementering också avsätts.

Fastighetsägarnas kommentar: Som vi skriver i våra allmänna synpunkter anser Fastighetsägarna detta vara ytterst välkommet.

Avslutningsvis anser Fastighetsägarna att begreppet "Gestaltad livsmiljö" är svårkommunicerat. Fastighetsägarna förordar användandet av mer inarbetade, allmänt accepterade och mer förståeliga begrepp som exempelvis hållbar samhällsbyggnad, arkitektur och arkitekturpolitik.

FASTIGHETSÄGARNA SVERIGE

Reinhold Lennebo
Verkställande direktör

Rikard Silverfur
Näringspolitisk expert